

Ա. Ղ. ԶԵՆՈՎ

ԶԻՈՒ ԱԶԳԱՆՈՒՆԸ

891.71 Ժ.
Զ-34

2011-03

891.710

9-34

✓

Ա. Պ. ԶԵԽՈՎ

Ձ Ի Ո Ւ Ա Զ Գ Ա Ն Ո Ւ Ն

ՆԿԱՐՆԵՐԸ Ս. ԲՈՒՒՄԻ

5+

ՊԵՏՐՍ

ՀԼԿՑԵՄ ԿԿ ԿԻՑ ԽԱՆԿԱՄԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ
ՑԵՐԵՎԱՆ 1988

1293
38

Պաշտոնաթող գեներալ մայոր Բուլղեևի ատամները ցավեցին: Նա վողողում եր բերանը ողիչով, կոնյակով, հիվանդ ատամի վրա ծխախոտի մուր, ափրոն, բեկն, նավթ եր գնում, այտին չող եր քսում, ականջներին մեջ սպիրտով թրջած բամբակ եր դնում, բայց այդ բոլորը կամ չեղին ոգնում, կամ սիրան եր խառնում դրանցից: Յեկավ բժիշկը: Նա փորփրեց ատամը, խինին նշանակեց. բայց այդ ել չոգնեց: Յերբ առաջարկեցին հանել հիվանդ ատամը, գեներալը չհամաձայնվեց: Բուլոր տնեցիները — կինը, լեբեխաները, ծառաները, նույնիսկ խոհարարի աշկերտ Պետկան — լուրաքանչուրն իր միջոցն եր առաջարկում: Իմիջիպալոց Բուլղեևի գործակատարը, Իվան Յեվսելիչը, լեկավ նրա մոտ և խորհուրդ ավեց բժշկվել կախարդանքով:

— Այտեղ, մեր գավառում, ձեր գերագանցութուն, — ասաց նա, — մի տաս տարի սրանից առաջ ծառայում եր ակցիդնի Յակով Վասիլիչը: Նա այնպես եր կախարդում ատամները, վոր ել չեղած: Տեսար, շուռ լեկավ դեպի լուսամուտը, փսփսաց, թքեց և ցավի հետքն ել չերեկաց: — Այսպիսի մի գորութուն ե տրված նրան:

— Իսկ վորտեղ ե նա հիմա:

Ակցիդնի թունից հանելուց հետո նա Սարատովում, գոքանչի մոտ ե ապրում: Հի՞սա հենց ատամներով ե, վոր գլուխ ե պահում: Մի վորեիցե մարդու ատամը վոր ցավեց, տեսար գնացին նրա մոտ, նա ել ոգնում ե...

Իրենց, սարատովցիներին, իր տանն է ընդունում, իսկ ուրիշ քաղաքներից հեռագրով են իմաց տալիս: Ուղարկեք նրան մի հեռագիր, ձերդ գերազանցություն, վոր հապա, այսպես ու այսպես... ասածու ծառա Ալեքսիի ատամը ցավում է, խնդրում եմ բժշկություն անել: Իսկ բժշկության փողը փոստով կուղարկեք:

— Դատարկ բան է, խաբեբայություն է:

— Իսկ դուք փորձեցեք, ձերդ գերազանցություն:

Ողու համար մեռնում է, ապրում է վոչ թե իր կնիկա, այլ մի գերմանուհու հետ, լավ հայտնաք գիտի, բայց կարելի լե ասել, հրաշագործ մի պարոն է:

— Ուղարկիր, Ալյնչա, — աղաչեց գեներալի կինը: —

Այ, դու կախարդանքին չես հավատում, իսկ լես հենց ինձ վրա լես փորձել: Չնայած դու չես ել հավատում, բայց ախրը ինչո՞ւ չուղարկես: Հո ձեռքներս չեն թուլանա գրանից:

— Դե լավ, — համաձայնվեց Բուլդեեր: Այս դրություն մեջ վոչ թե միայն ախիլոսն, հենց իրեն, սատանալին ել հեռագիր կուղարկես... վա՛յ: Ել ուժ չունեմ: Հը, վորտեղ է ապրում քո ակցիդին: Ինչպես պիտի գրել նրան:

Գեներալը նստեց սեղանի մոտ և գրիչը վերցրեց ձեռքը:

— Նրան Սարատովում ամեն մի շուն ել ճանաչում է, — ասաց գործակատարը: — Բարեհաճեք գրել, ձերդ գերազանցություն, քաղաք Սարատով, ուրեմն... նորին բարեձննդության պարոն Յակով Վասիլիչ... Վասիլիչ...

— Հը:

— Վասիլիչ... Յակով Վասիլիչ... Իսկ ազգանունը... Իսկ ազգանունը... Մոռացել եմ: Վասիլիչ... Սատանան ասնի... Ախրը վճնց է նրա ազգանունը: Մի քիչ առաջ, վոր այստեղ ելի գալիս, միտս եր... Թուլ տվեք...

Իվան Յեվսեյիչն աչքերը բարձրացրեց գեպի առաստաղն

Պատեմարդ գեներալ-մայոր Բուլդեյիի ասամներ ցավեցին:

ըթուներն որ շարժեց: Բուլղենն ու կինը անհամբեր սպասում ելին:

— Հը, ինչ լեղավ: Դե շնա մտածիր:

— Այս րոպեիս... Վասիլիչ... Յակով Վասիլիչ...

Մոռացա: Այնպես մի հասարակ ազգանուն ե վոր... կարծես թե ձիու ազգանուն լինի... Կորբիլին, չե, Կորբիլին չի: Սպասեցեք... Ժերբեցով, գուցե: Չե, ժերբեցով ել չի: Հիշում եմ ձիու ազգանունն է, իսկ ինչ ազգանունն է, մտքիցս ընկել է...

— Ժերբեցովանիկով:

— Չե, սպասեցեք... Կորբիլիցին... Կորբիլյանիկով... Կորբիլով ..

— Վերջինն արդեն շան ազգանունն եր, և վոչ ձիու: Ժերբեցիկով:

— Չե, ժերբեցիկով ել չի... Լոշադինին... Լոշակով...

Ժերբեցիկին... Իսկի մեկն ել չի:

— Դե, լավ. բա վոնց պիտի գրեմ:

Մի մեկ ել մտածիր:

— Այս րոպե իս: Լոշադինին... Կորբիլին... Կորեննու...

— Կորեննիկով, — հարցրեց գեներալի կինը:

— Չե, չե: Պրիսալաժկին: Չե, այդ ել չի: Մոռացա:

— Վոր այդպես է, սատանան տանի քեզ, ել ինչու լիս խցկվում քո խորհուրդներով, լեթե մոռացել ես, — բարկացավ գեներալը: — Իե, կորիք այստեղից:

Իգան Յեվսելիչը դանդաղ գուրս լեկավ, իսկ գեներալը թուշը բռնեց և սկսեց սենյակում լետ ու առաջ գնալ:

— Վալ, աստված իմ, — գոչում եր նա: — Վալ, մերիկ:

Վալ, աշխարհը մթնեց գլխիս:

Գործակատարը գուրս լեկավ այգի ե, աչքերը դեպի լեռկինք բարձրացնելով, սկսեց մտաբերել ակցիզնու ազգանունը:

Բարենանեխ գրել, ձեռք գերագահություն, Բաղախ Մարտով, ու-
նեմ...

—Ժերերջիկով... Ժերերկովսկի... Ժերերենկոս
Չէ, այդ չի: Լուաղինսկի... Լուաղեվիչ... Ժերերկովիչ...
Կորելյանսկի...

Մի քիչ հետո նրան կանչեցին պարոնները մտա:

—Հիշեցիր,—հարցրեց զններալը:

—Չէ, ձերդ գերազանցութուն:

—Գուցե, Կոնյալսկի: Լուաղնիկով, չէ: Յե՛վ տանը
բոլորն իրար լետելից սկսեցին ազգանուններ հնարել:
Քրքրեցին ձիերի բոլոր հասակները, սեռերը և ցեղերը,
հիշեցին բաշը, ամբակները, ձիասարքը... Տանը, ալդում,
ժառանգրի սենյակում և խոհանոցում մարդիկ ման ելին
գալիս անկյունից անկյուն և, ճակատները քորելով,
ազգանուն ելին վորոնում...

Գործակատարին անընդհատ կանչում ելին տուն:

—Տարունս՞վ,—հարցնում ելին նրան:—Կոպլիտին,
Ժերերսկովսկի:

—Չէ, չէ,—պատասխանում եր Իվան Յեվսելիչը և,
աչքերը վերև բարձրացրած, շարունակում եր մտածել
բարձրաձայն,—Կոնենկո... Կոնչենկո... Ժերերեն... Կորել-
յեն...

—Հայրիկ,—բզավում ելին լերեխաների սենյակից:

—Տրոյկին, Ուզդեչկին:

Ամբողջ ազարակն իրար անցավ: Անհամբեր, տանջված
գեներալը խոստացավ հինգ ուրբի տալ նրան, ով կհիշի
խակական ազգանունը, և Իվան Յեվսելիչը լետելից սկսեցին
ման գալ ամբողջ խմբերով...

—Գնե՞տով,—ասում ելին նրան:—Ուխտիտի, Լուշա-
ղիցկի:

Բայց լերեկոն վրա հասավ, իսկ ազգանունը դեռ չեր
գտնվել: Հենց այդպես ել պառկեցին քնելու, առանց հեռա-
զիր ուղարկելու: Գեներալը չքնեց ամբողջ զի երը, ման
եր գալիս անկյունից անկյուն և տնքում... զիշերվա

Յե՛վ տանը իրար լետելից սկսեցին ազգանուններ հնարել:

ժամի չերկուսից անց եր, չերբ նա դուրս չեկավ տանից ու բաղխեց գործակատարի լուսամուտը:

— Մերինով հո չի, — հարցրեց նա լալիան ձայնով:

— Չե, Սերինով չի, ձերդ գերագանցութուն, — պատասխանեց Իլան Յեվսելիչն ու մեղավորի պես հառաչեց:

— Դե, գուցե, ազգանունը ձիու չի, այլ մի վորևե ուրիշ ազգանուն ե:

— Ճշարիտ խոսք, ձերդ գերագանցութուն, ձիու ազգանուն ե... Յես շատ լավ եմ հիշում:

— Ինչ հիշողութունից դուրկ մարդ ես, ախպեր Չան... Ինձ համար այժմ այդ ազգանունը, թվում ե, թե ամեն բանից ել թանկ ե աշխարհում: Տանջվեցի:

Առաջտայան գեներալը նորից ուղարկեց բժշկի չետևից:

— Թող հանի, — վճռեց նա: — Ել ուժ չունեմ զիմանալու...

Յեկավ բժիկը և հիվանդ ատամը հանեց: Յավն իսկուչն հանդս րովեց և գեներալը հանդստացավ: Կատարելով իր գործը և ստանալով ինչ վոր պետք եր իր աշխատանքի համար, բժիկը նստեց իր կառքն ու գնաց տուն: Գարսասներից դուրս, դաշտում նա հանդիպեց Իվան Յեվսելիչին: Գործակատարը կանգնել եր ճանապարհի կողքին և, կենտրոնացած նայելով իր վոտքերի տակը, ինչ վոր բանի մասին եր մտածում:

Նրա ճակատն ակօտող կնճիռներից և աչքերի արտահայտութունից չերևում եր, վոր նրա մտքերը լարված ելին և տանջալից...

— Բուլանով... Չերեզսեղենիկով... — փնթփնթում եր նա: — Չասուպանին... Լոշազսկի...

— Իվան Յեվսելիչ, — դարձավ նրան բժիկը: — Չեմ կարող արդյոք, սիրելիս, գնել քեզնից սի հինգ քառորդ

— Գնե՛րով, — ասում եյին Նրան: — Ռիսի սի, Լուսաղիցի:

վարսակ: Մեր գլուղացիներն ինձ վարսակ ծախում են,
բայց շատ վատն են:

Ի՛վան Յեկսելիչը ասուլը կտրած նախեց բժշկից, ինչ
վոր վալրենաբար ժպտաց և, առանց մի բան սլատասխա-

1293
38

Դարպասից դուրս, դառնում բժիշկը հանդիպեց Իվան Յեկսելիչին..

023 891

108

նելու, ձեռքերն իրար խփելով, վազեց դեպի ազարակն
այնպիսի արագութեամբ, վոր կարծես յետևիցը կատաղած
շուն է ընկել:

—Միտս ընկավ, ձերդ գերագանցութուն,—գոչեց
նա, անբնական ձայնով ուրախացած,—աստված առող-
ջութուն տա բժշկին: Ովսով Ովսով է ակցիդնու ազգա-
նունը: Ովսով—ձեդ գերագանցութուն: Ուղարկեցեք
հեռագիրը Ովսովին:

—Առ քեզ,—ասաց գեներալը արհամարհանքով և
նրան հաջնունչան ցույց տվեց: Հիւս քո ձիու ազգանունն
ինձ պետք չի: Առ քեզ:

Պատ. խմբագիր՝ Հ. Հայրապետյան
Տեխ. խմբագիր՝ Ան. Գասպարյան
Մրբարիչ՝ Թ. Հովակիմյան
Կոնտրոլ սրբ.՝ Վ. Ավադյան

Գլավորի տի լիազոր Կ-4667- Հրատ 4352.
Պատվեր 1273. Տարած 6000.
Թուղթ 62x94 Տպագրակ. ն 1 սամ.
Մեկ սամ 23 040 նիթ. Հեղինակային Ա₄ սամ.
Հանձնված է արտադրութեան 22 նոյեմբերի 1938 թ.
Ստորագրված է տպագրութեան 14 փետրվարի 1938 թ.
Գինը 50 կոպ.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0387705

ԳՐԱԸ 504

4363

А.П.ЧЕХОВ
ЛОШАДИНАЯ ФАМИЛИЯ
ГИЗ. АРМ. ССР ЕРЕВАН